

Osavuositarkastus 3/2023

8420/00.01.03.00/2023

Aluehallitus 02.11.2023 § 242

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee tiedokseen osavuositarkastuksen 3/2023 ja antaa sen edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.
Päätös	Hyväksyttiin. Merkittiin pöytäkirjaan, että lounastauon jälkeen suoritettiin uudelleen nimenhuuto. Eero Reijonen saapui kokoukseen klo 12.50 tämän asian käsittelyn alkaessa.
Selostus	<p>Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on valmisteltu tammi-syyskuun tietojen perusteella 3. osavuositarkastus kuluvalta vuodelta. Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä ja aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastuksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuositarkastus laaditaan kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan osavuositarkastusten yhteydessä ja arvioidaan tilinpäätöksessä.</p> <p>Talouden tavoiteohjelman toteutumista seurataan myös kuukausittain johtoryhmässä ja aluehallituksessa. Aluevaltuustolle talouden tavoiteohjelman toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Aluevaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ja niistä johdettuja mittareita seurataan joko kuukausittain tai vuositasolla. Mittaristoa käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä ja aluehallituksessa. Aluevaltuustolle mittariston toteutumisesta raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Strategiset mittarit on johdettu hyvinvointialuestrategian seitsemästä strategisesta tavoitteesta.</p> <p>Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.</p>

Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia ja sitä konkretisoiva palveluverkkosuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty kesäkuun aluevaltuuston kokouksessa. Tämä tavoite on siten toteutunut.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana. Tähän liittyvän mittarin osalta tavoitellaan hyvinvointialueen lakisääteisten hoito- ja palveluaikojen kokonaistason paranemista vuoteen 2022 verrattuna. Hyvinvointialuetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on syyskuun lopussa 84,8 %, joka on tavoitetason 80 % yläpuolella eli tämä tavoite on tällä hetkellä toteutunut. Vuoden 2024 talousarviossa tullaan huomioimaan lisäpanostukset palvelujen lakisääteisyyden saavuttamiselle, mikä on tärkeää huomioida myös strategisen mittarin tavoitearvon asettamisessa.

Tavoitteenamme on, että huolehdimme henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta. Henkilöstö on organisaation tärkein voimavara ja siksi tätä tavoitetta halutaan seurata kahdella mittarilla. Tavoitteleme henkilöstön pitovoiman kasvattamisesta vuoden 2022 tasosta, mittarin tavoitearvona vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuuden halutaan olla enintään 10 %. Lisäksi tavoitteleme työkykyisten päivien lisääntymistä neljällä prosentilla. Näitä mittareita on mahdollista tarkastella kuukausittain. Henkilöstöön liittyvien tietojen saatavuutta on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän ohjelmistomuutos, jossa on esiintynyt sekä järjestelmätoimittajasta että palveluntuottajasta johtuvia ongelmia. Syyskuun tietojen mukaan vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen eli alle kymmenen prosenttia (7,2 %). Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot ovat vähentyneet yli 14 prosenttia edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Tämä taso on mahdollista saavuttaa vasta ylimääräisen kertaerän kohdentumisen myötä, jonka huomioiminen vuoden 2023 talousarviossa vaatii alkuperäisen talousarvion muuttamista. Hyvinvointialuetasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenusteen perusteella kuukausittain. Ylimääräisen kertaerän määrä on tarkentunut päivitettyjen rahoituslaskelmien myötä n. 43,8 milj. euroon, mutta sen arvioitua suuremmasta määrästä huolimatta talouskehitys näyttää siltä, että asetettu vuosikatetavoite ei tule toteutumaan.

Valtion rahoitukseen tulleet useat muutokset syksyllä 2022 tekivät talousarvion 2023 laatimisesta haastavaa. Aluevaltuusto hyväksyi valtion päivitettyjen rahoituslaskelmien muutoksien myötä talousarvion kuluvalle

vuodelle lopulta 11,9 milj. euroa alijäämäiseksi. Tammikuun 2023 alussa VM julkaisi lopullisen hyvinvointialueiden maksatusaikataulun, jossa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoitus pieneni vielä 0,9 milj. euroa. Valtion rahoitukseen on tulossa lisäksi ylimääräinen kertaerä, koska kuntien ilmoittamat talousarviotiedot poikkeavat kuntien 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista valtakunnallisesti noin 600 milj. euroa. Ensimmäinen valtion huhtikuussa tekemä arvio kertaerän suuruudesta Siun sotelle oli noin 42 milj. euroa. Tuo kertaerä koostui valtion siirtymätasauksen alenemisesta (85 milj. euroa -> 65 milj. euroa) sekä Pohjois-Karjalan laskennallisesta osuudesta valtion noin 600 milj. euron lisärahoitukseen. Tämä arvio kertaerän suuruudesta tarkentui 10.10. ja sen mukaan kertaerän suuruus tulee olemaan noin 43,8 milj. euroa.

Vuoden 2023 taloudellisen tavoitteen saavuttaminen tarkoittaa 3,1 % toimintakulujen säästötavoitetta tai vastaavasti toimintatuottojen lisääntymistä, mikä tarkoittaa 26 milj. euron talouden tavoiteohjelman toteuttamista kuluvan vuoden aikana. Kolmannen kvartaalin perusteella tehty tarkastelu osoittaa, että talouden tavoiteohjelmasta on toimialuejohtajien mukaan toteutumassa 25,5 milj. euroa (98 %). Epävarmoja tai aloittamatta olevia toimenpiteitä on 0,4 milj. euroa (1,4 %). Tulosenusteessa on arvioitu, että talouden tavoiteohjelma tulisi toteutumaan täysimääräisesti, koska palveluverkon valmisteluun liittyviä kokonaisuuksia on mahdollista edistää aluevaltuuston kesäkuun päätöksen jälkeen.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Kolmannen osavuosisikatsauksen tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätymässä noin 21,0 milj. euroa alijäämäiseksi, mikä on aikaisempia ennusteita noin 1,5 milj. euroa parempi tulos. Muutokseen vaikuttaa valtion tulopuolen rahoitukseen kohdistuvan n. 1,8 milj. euron kertaerän kasvu.

Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteutuksesta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Aluehallitus päätti nimetä erillisen taloustyöryhmän maaliskuun kokouksessaan, jonka tehtävänä on yhteistyössä linjata, ohjata ja seurata hyvinvointialueen talouden johtamista ja tukea talousasioihin liittyvää valmistelua.

Vuosien 2023–26 investointisuunnitelman rakennushankkeista E-hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 69,7 milj. euroa sisältäen toimintavarustuksen. Vuoden 2023 budjetti on noin 14,8 milj. euroa, josta elokuun lopussa on toteutunut n. 8,4 milj. euroa (57 %). E-hankkeen 1. vaihe on valmistumassa kesällä 2024 ja E-hanke kokonaisuudessaan valmistuu keväällä 2026.

Muista rakennushankkeista Tikkamäelle G-siiven pohjakerrokseen rakennetun päihdelääketieteen yksikön rakennustyöt ovat päättyneet ja kohde valmistui 11.8.2023 ja on otettu käyttöön syyskuun aikana. Kustannusarvio hankkeelle kokonaisuudessaan on 3,0 milj. euroa, josta kuluvan vuoden osuus on 2,2 milj. euroa. Honkalammen A-talon muutostyöt käynnistyivät helmikuussa 2023. Tiloihin tehdään toimisto- ja työtiloja sekä loppuosa vanhasta ravintokeskuksesta puretaan. Tilat valmistuivat syyskuun lopussa 2023. Investointien kokonaistoteuma syyskuun lopussa on 12,9 milj. euroa (51 %).

Laadukkaiden ja riittävien sote-palvelujen saatavuus edellyttää osaavaa henkilöstöä. Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat heikentyneet merkittävästi viime vuosina niin valtakunnallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Pohjois-Karjalassa lääkäreiden saatavuus on ollut jo pitkään haaste. Parin viimeisen vuoden aikana myös hoitohenkilöstön sekä eräiden muiden henkilöstöryhmien (esimerkiksi sosiaalityöntekijät ja psykologit) saatavuus on heikentynyt merkittävästi. Henkilöstömäärä oli 30.9.2023 tilanteessa 7 226 henkilöä, kun se edellisenä vuonna samaan aikaan oli 6 918. Henkilöstömäärän kasvu johtuu opiskeluhuollon henkilöstön siirtymisestä hyvinvointialueelle sekä henkilöstömitoitusten kasvusta sosiaalipalveluissa.

Talousarvioon ei esitetä 3. osavuositarkastuksen yhdessä muutoksia vaan talousarviomuutokset tuodaan erillisessä pykälässä aluehallituksen ja -valtuuston käsittelyyn marras-/joulukuussa. Tästä syystä muutettu talousarvio perustuu 2. osavuositarkastukseen, jolloin tehtiin ainoastaan kustannusneutraaleja muutoksia toimialueiden välillä, jotka johtuivat pääasiassa talouden tavoiteohjelman tarkemmasta kohdentumisesta.